

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVIII

Rugsėjis — September 26, 1973 Nr. 73

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

KODĖL LEIDŽIAMA

Sovietų pelėms šokti ant stalo?

Skaitai ir netiki savo akims. Sacharovas rašo senatoriui Jacksonui, pri-tardamas jo pasiūlymą prekyba su sovietais su-sieti su emigracijos lais-ve sovietų piliečiams. Solženicinas laiške Nor-vegijos laikraščiui siū-lo Nobelio Taikos Premi-ją skirti Sacharovui ir karčiai kritikuoja Vaka-rų kairiuosius už savųjų valdžių puolimus, bet nu-tylėjimą sovietų niekšy-bių.

Kaip toks elgesys pasi-darė įmanomas sovietų piliečiams ir kodėl Krem-lius jį toleruoja? Tiesa, jis leidžiamas tik porai išrinktųjų, tačiau jų veik los atgarsis visame pa-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

saulyje yra milžiniškas ir atrodo, kad vienintėlio ideologo Maskvos po litbiure Suslovo išpėji-mas šių metų birželio mėnesį buvo teisingas. Suslovas tada būkštavo, kad jei atoslūgio politika bus neatsargiai varoma: "pelės pradės šokti ant stalo".

Šio mėnesio pradžio-je jau atrodė, kad bus pa-galiau imtasi žygių tvar-kai atstatyti. Du vidaus opozicijos veikėjai Jaki-ras ir Krasinas "prisipa-žino" ir už parodytą nuo-širdumą buvo nubauti tik po 3 metus kalėjimo.

Laikraščiuose pasirodė laišškai, kuriuose Sacha-rovo ir Solženicino kole-gos juos pasmerkė. Ta-čiau ta prasidėjusi kam-panija staiga -- rugsė-jo 8 dieną -- nutrūko. Maža to, iš 231 Sovietų Mokslų Akademijos na-rių po pasipiktinimo sa-vo buvusiu kolega Sacha-rovo raštu pasirašė tik 40! Iš 110 Medicinos Aka-demijos narių pasirašė tik 25. Nepasirašiusiųjų tarpe yra ir jos pirminin kas Visąjunginis Sveika-tos Ministeris Boris Pet-rovski. Iki šiol tokių pra-jų nebuvo, pasirašyda-vo visi. Kartu su laiškų kampanijos nutrūkimu bu-vo sustabdytas ir užsienio radijo (BBC, Ameri-ko Balso, Deutsche Wel-le) rusų kalba transla-cijų trukdymas.

Kas tai? Sovietų pasi-keitimas ar gal tik vals-tybinės režisūros pokš-tai? Tikro atsakymo ne-sužinosime greitai. Kol kas atrodo, kad kiekvie-name spėjime yra bent truputis tiesos.

Greičiausiai pačiame politbiure nėra vieningos nuomonės. Suslovas bir-želio 13 dieną reikalavo sustiprinti kovą prieš buržuazinę ideologiją, ta-čiau pats Brežnevas lie-pos 26 dieną aiškino: "Pa-saulio klimatas aiškiai pasikeitė. Pasidarė šil-čiau, ir tautos gyvena ra-miau". Maskvai reikalin gas geresnis sugyveni-mas su Vakarais, jų ūki-nė talka ir dėl to ji nen-ri gadinti santykių, perse-kiodama kelis intelek-tualus. Leidimas jiems pasireikšti turi byloti už sovietinės sistemos pasi-keitimą į gerą pusę.

Įpratusių į sovietus žiū-rėti kaip labai gudrius konspiratorius tarpe yra dvi teorijos. Vieni mano, kad politbiuro "sakalai" griežtieji, leido pasi-reikšti vidaus opozicijai, kad įrodytų savo tiesą--jokia laisvė yra negali-ma.

Politbiuro "balandžiai, opozicijai pasireikšti tam, kad vakariečiai su-prastų, kad pageidauja-mi laisvesni ryšiai, kon-taktai su sovietiniais žmonėmis yra pavojingi ne tik sovietiniam reži-mui, bet ir jiems patiems nes išgirs nemalonių da-lykų. Už tat Solženicinas kritikavo JAV demokra-tus už Watergate, o rašy-tojas Maksimovas reika-lavo, kad kancleris Brandt už savo OST PO-LITIK būtų patrauktas į ... Nuerenbergo teismą.

Abi teorijos ižiūri ko-kio nors režisieriaus ran-ką, jo triumfą ir... klai-das. Kaip ten būtų vaidi-nimas ar neitiktina tik ro-vė tęsiasi toliau. "Der Spiegel" Maskvos kores-pondentas, nepasirant to, kad jo atstovaujamas ma-gazines neseniai susilau-

(Nukelta į 3 psl.)

Korp! Neo-Lithuania suvažiavimas, įvykęs š.m. rugsėjo 15-16 d., d. Chicagoje Lietuvių Tautiniuose na-muose, buvo gausus ir darbingas. Nuotraukoje viršuje suvažiavimo atidarymo prezidiumas. Iš kairės: arbiter elegantiarum Virgilijus Krapauskas, ižd. Bronius Kasakaitis, vicepirmininkė Audronė Pavil-čaitė, pirmininkas Jonas Valkūnas, T.A. Sambūrio pirmininkas Kazys Kasakaitis ir sekretorius Juo-zas Jurevičius. Prie korporacijos vėliavos stovi Audronė Gulbinienė, Algis Modestas ir Virginija Pet-ravičiūtė. Nuotraukoje apačioje dalis suvažiavimo dalyvių. Platesnis aprašymas apie suvažiavimą ir jo darbus, bei daugiau nuotraukų bus sekančiuose Dirvos numeriuose. V. A. Račkausko nuotraukos

DIRVA STEBI EUROPOS SAUGUMO KONFERENCIJĄ

Dirva yra atstovaujama Europos "saugumo ir bend-radarbiavimo" konferen-cijoje Genevoje, mūsų bend-radarbio dr. A. Geručio, gy-venančio Berne.

Gavęs iš konferencijos sekretoriato kaip akredituo-to žurnalisto spaudos korte-lę, jis galėjo stebėti konfe-rencijos atidarymą, kuris vyko rugsėjo 18 d. ir truko tiksliai pusę valandos. Po šveicarų delegacijos pirmi-ninko prof. Bindschedlerio, šveicarų politikos departa-mento teisių patarėjo, ati-darymo kalbos, delegacijos pasiskirstė į komisijas ir pakomisijas. Jų posėdžiai yra uždari. Protarpiais su-sirinks koordinacinis komi-tetas, kuris apžvelgs komi-sijų darbus.

Pagal Helsinkio konferen-cijos rekomendaciją: Euro-pos saugumo, bendradarbia-vimo ūkio, mokslo, techni-tyse ir gamtos apsaugos sri-tyse ir bendradarbiavimo humanitarinėje ir kitose srityse. Sovietų Sąjunga jau iš pat pradžių deda pa-stangų apriboti trečiosios komisijos uždavinius, nes Maskva nusistačiusi prieš keliavimo, informacijos ir kitokių kontaktų laisvę.

Spėjama, kad konferen-cija Genevoje truks mažiau-siai 3 mėnesius. Kai kas prileidžia, kad ji gali nusi-tęsti iki 6 mėnesių. Soviet-tai daro spaudimą konferen-ciją galimai greičiau baigti, nes jiems rūpi apsidrausti vakaruose ("sienų neliečia-

DR. A. GERUTIS
Dirvos spec. korespondentas
Genevos konferencijoje

mybe" kaip priemonę užka-riavimams pripažinti) ir gauti iš pažangiosios vaka-rų technikos paramos savo atsilikusiajai pramonei.

Raudonosios Kinijos še-šėlis gaubia ir Genevos konferenciją: vienintelė Euro-pos valstybė, nedalyvau-janti konferencijoje, yra Albanija. Šiaip gi dalyvau-ja visos Europos valstybės, be to, Amerikos Jungtinės Valstybės ir Kanada. Dele-gacijas atsiuntė net minia-tiurinės valstybės, kaip Va-tikanas, San Marino, Mona-ko ir Lichtenšteinas, jau nekalbant apie Maltą ir Kiprą.

Sovietų delegacijai vado-vauja kažkoks A. G. Kova-lev. Būdinga, kad jų dele-gacijos sudėtina įeina net du delegatai su tokiais pa-vardėmis kaip L. Mendelevič ir N. Šackich, tur būt, kaip "įrodymas", kad So-vietų Sąjungoje nėra anti-semitizmo ...

Ryšium su Genevos euro-pinio "saugumo" konferen-cija dr. A. Gerutis parašė laišką šveicarų federalinio parlamento nariui prof. dr. W. Hoferiui, pirmininkui Europos Tarybos komisi-jos, kuri paskirta speciališ-kai toms tautoms, kurios nėra atstovaujamos Stras-burgo institucijoje. Jis nu-rūdė, kad Genevos konfe-rencijoje dalyvauja visos Europos valstybės, bet joje

nėra atstovaujama Lietuva, nes ja savo laiku užėmė so-vietų kariuomenė, o paskum aneksavo Sovietų Sąjungą. Toji okupacija trunka dar ir šiandien.

Dr. Gerutis pasiūlė minė-tajai komisijai viešai pasi-sakyti dėl Genevos konfe-rencijos ir pareikalauti, kad būtų atitaisyti sovietų nusi-kaltimų padariniai Lietu-vos ir kitų Baltijos valsty-bių atžvilgiu. Toliau jis iš-vedė, kad būtų iliuzija, jei-gu norima pasiekti Europo-je saugumą engiamų tautų sąskaiton. Netolimos praei-ties įvykiai rytų ir centro Europoje akivaizdžiai parodė, jog sovietų vykdomoji priespauda sudaro nuolatinę gresmę Europos taikai.

Šveicarijos lietuvių bend-ruomenė pasiuntė raštą šveicarų užsienių reikalų ministrai P. Graberiui. Raš-te kreipiama dėmesio į so-vietų okupaciją Lietuvoje ir nurodoma, kad Maskva at-liko savo nusikalstamus darbus, pasiremndama suokalbiais su nacionalsocialis-tine Vokietija. Prievarta įvestasis sovietinis režimas neatitinka Lietuvos gyven-tojų didelės daugumos va-lios.

Rašte prašoma, kad švei-carų vyriausybė nepritartų pastangoms pripažinti so-vietų okupaciją Lietuvoje ir kitose Baltijos valstybėse. Tokiu nepripažinimu Euro-pos laisvosios tautos galėtų pareikšti savo solidarumą Europos engiamoms tau-toms, kurių tarpe yra ir lie-tuvių tauta.

SACHAROVO PAREIŠKIMAS

"Laikraščiuose pasirodė kaltinimai, kad aš esu priešininkas atlydžio tarptautiniuose santykiuose ir esu beveik už karą ... Tai sąmoningas mano pažiūrų išskraipymas.

Aš buvau ir esu nuomonės, kad vienintelis reas-lus kelias į tarptautinių problemų sprendimą yra abipusis suartėjimas, konvergencija (sutapėjimas) tarp kapitalistinės ir socialistinės sistemų ... Bet tam pagrindinė sąlyga yra vieša bendruomenė, lais-vas pasikeitimas nuomonėmis, demokratija, infor-macijos laisvė, nuomonių pasikeitimas, respektavi-mas visų pagrindinių asmens laisvių, o ypač atskiro individo teisės pasirinkti kraštą, kuriame jis norėtų gyventi. Aš atkreipiu dėmesį į pavojus, kurie tykoja, jei atlydis nebus lydimas atvirumo ir demokratiza-cijos. Tą išpėjimą aš laikau savo teise ir pareiga. Ar toks išpėjimas gali būti laikytinas pasisakymu prieš atlydį? Aš užstoju teises savo draugų konc-tracijos stovyklose ir psichiatrinėse klinikose ...

Aš negaliu laikyti tokį pasisakymą mūsų siste-mos šmeižtu. Aš tik manau, kad žmonių teisės mūsų krašte neturėtų būti mažiau ginamos negu tuose kraštuose, su kuriais mes norime bendrauti, kad mūsų miestai, kaimai, mūsų gyvenimas būtų lygiai taip pat atviri, kaip kitų kraštų yra atviri mūsų akimis.

Prie to priklauso ir kalėjimas, psichiatrinės li-goninės ir ištėrimo vietos sąlyginiai atleistiems kaliniams ...

Tegul Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus inspek-cija sustabdo tą nusikaltėlių veiklą, kuri padorius žmones ir tikrus savo krašto patriotus uždaro psi-chiatrinėse klinikose. Pradėta prieš mane laikraščių kampanija, į kurią įvėlti šimtai žmonių, jų tarpe daug garbingų ir išmintingų, man sukelia daug rū-pesčio. Ji parodo egzistenciją brutalaus prievartos, kuria tramdoma mūsų krašto sąžinė, prievartos, kuri remiasi neribota valstybės materiale ir ideologine galia.

Aš tikiu, kad ne mano pareiškimai, bet kaip tik ta beprasmi ir brutali kampanija gali pakenkti tarp-tautiniam atlydžiui.

Andrei Sacharov"

1973 rugs. 8 d.

P. S. Kampanija prieš Sacharovą Sovietijoje bu-vo nutraukta tą pačią rugsėjo 8 dieną, nors šis pa-reiškimas pasirodė Der Spiegel žurnale rugsėjo 17 d.

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

Dvidešimtmetis Melbourne vyrų oktetui

Australijos lietuvių pagrindinis dainos židinys, neabejotinai, yra Melbourne. Čia, su pirmaisiais lietuviais Australijos emigrantais, atvažiuvo ir nemaža dalis Čiurlionio ir kitų ansamblių bei chorų daininkų, kurie, vieni iš pirmųjų ir pradėjo kurti lietuviškos dainos ansamblius, chorų ir kt. Jau kone 20-tis, kai Melbourne, šalia mūsų vieno iš iškiliausių chorų, Melbourne Dainos Sambūrio ir vietinio Parapijos choro, labai gražiai veikia ir vyrų oktetas, kurio pagrindinis tikslas buvo ir yra, pasirodyti savos lietuviškos programose ir tuo pačiu reprezentuoti lietuvių įvairiuose tarptautiniuose pasirodymuose. Savo tikslą, šis vyrų oktetas, atliko ir atlieka labai gerai tiek savuose, tiek ir svetimuose, bei australų pasirodymuose, pateikdamas mūsų gražių dainų aukštą meninį lygį. Nuo pat įsisteigimo, šiam oktetui vadovauja Petras Morkūnas, kai jame šiuo metu dainuoja: V. Bosikis, A. Bužinskas, P. Dranginis, V. Lazauskas, V. Mačiulaitis, K. Mioldažys ir pats vadovas P. Morkūnas. Oketetą pianiniu ir vargonais palydi Dana Jokubaitis-Levickienė.

Savo suaktyvėjimui, oktetas išleido plokštelę "Kur banguoja Nemunėlis", kurioje yra įdainuota 14 dainų. Plokštelė yra labai gerai techniškai pagaminta, dainos yra rinktinės ir jų sąskambiai labai geri. Plokštelės viršelį paruošė dail. V. Simankevičius. Kaina 5 dol.

Kaip Sydnėjaus naujasis Lietuvių Klubas ypatingai labai gražiai ir stipriai stovi finansiniai (o tą daro šioje valstijoje leidžiamos klubuose turėti pokerio "slot" mašinos), taip Melbourne Lietuvių Klubas jau kuris laikas turi nemažą piniginių rūpesčių. Šiuo metu klubas yra nariams išsiskolinęs apie 33.000 dol. ir kredito d-jai "Tal-kai" apie 20.000 dol. Klubas valdyba ir nariai spaudoje, susirinkimuose ir paskirose polemikose bando išspręsti kaip geriau būtų klubą padaryti, kad jis nešėtų daugiau pelno. Siūloma skolinintis daugiau kapitalo ir antrąją aukštą padaryti išnuomavimui ir kt. Tačiau visi, vienoki ar kitoki pasiūlymai, susiduria su

daugeliu kliūčių ir valdyba, nei paskiri nariai, dar bent šiuo metu negali prieiti prie vienos nuomonės kaip galima būtų klubą ir jo didžiules patalpas daugiau komercinai išnaudoti.

Rugpjūčio mėn. 19 dieną Adelaidėje įvyko vietos Lietuvių S-gos metinis susirinkimas, kurio metu, apsvačius visus einamuosius reikalus, buvo išrinkta naujoji s-gos valdyba, kurią sudaro: P. Bielskis -- pirm., G. Rakauskas I vicep., V. Neverauskas -- II vicep., Br. Nemeika -- I sekr., G. Kalibatas -- II sekr., C. Ostrauskas I. izd., S. Gusčia -- II izd., V. Daugalis -- III izd., J. Langevičius -- turto globėjas ir V. Laurinaitis -- kandidatas.

Naujasis Sydnėjaus Apyl. Pirm. dipl. chemikas Juozas Maksvytis, kartu su visa naująja apylinkės valdyba kreipia ypatingą dėmesį į jaunimą. Neseniai aptvarkyta ir atidaryta prie Liet. Klubo jaunimui patalpa, sutraukia nemažai jaunimo. Tikimasi šią patalpą ateityje dar gerinti. Neseniai J. Maksvytis, pats būdamas mėgėjas muzikas, suorganizavo jaunimo vokalistų grupę, kuriai padeda pačių jaunųjų choras. Ši grupė ateityje ketina viešai pasirodyti, kai dabar jau pradėjo, kartą per mėnesį, sekmadienio pamaldų metu, giedoti ir pamaldose išpildyti moderniąją religinę muziką, kas ypatingai sutraukia į bažnyčią nemažai jaunimo.

Neseniai Sydnėje vyko ir dalyvavo paskutiniame "Plunksnos" klubo susirinkime melbournietė dailininkė P. Kepalienė. Susipažinus su ja, paaiškėjo, jog ji yra mūsų buvusio Lietuvoje žinomo sportininko - lengvatleto p. Kepalo žmona. Baigusi čia meno mokyklą, ji, ypatingai Melbourne yra išgarsėjusi savo savotiškų paveikslų ir portretų darymu, kurie yra, daugumoje padaryti iš specialaus spalvoto smėlio, randamo Šiaurės Australijoje. Paveiksai ir portretai yra ypatingai gražūs ir geri, todėl ir darbų p. Kepalienei, ypatingai iš turtingųjų australų, niekada nestinga. Be smėlio darbų, ji yra specialistė spalvoto stiklo, medžio žievių, jūros žolių, šaknų ir kitų Aus-

trališkai ypatingų medžiagų, kaip įvairiausių "jūros kiaučių apdirbimeir jų meniškame įpavidalinime. Dailininkės namas yra, tarsi, lyg didelis meninis muziejus, kuriame galima rasti įvairiausių stilių, dydžių ir spalvų, išskirtinai gražius paveikslus. Manopa klausta, kodėl jina nepasirodo plačiau visai lietuvių ir australų visuomenei, suruošiant savo darbų parodas, ji tik kukliai atsakė, kad tam neturinti laiko. O tikrai jos darbai yra savotiški, mažai kur sutinkami ir labai įdomūs.

Melbourne Monash universitetą baigė ir gavo Bachelor of Arts diplomą Sigutė Petraitytė. Jau noji graduantė yra labai gerai žinoma Melbourne lietuvių gyvenime. Baigusi sekmadieninę lietuvių mokyklą, ji vėliau lankė ir baigė jaunimo lituanistinius kursus, be kurių šoko tautiniuose šokiuose ir aktyviai dalyvavo kituose lietuviškuose parengimuose. Baigusi Teachers College, kuri laiką ji dirbo Lietuvių Vaikų Darželyje, ten mokytojaudama. Vėliau, gavusi valstybinę stipendiją, ji studijavo psichologiją, sociologiją, istoriją ir anglų kalbą, ypatingai susidomėdama socialiniais mokslais, kuriuos gilino Adelaidės Flinders universitete. Naujajai mūsų graduantei geriausios sėkmės ateities gyvenime.

Rugpjūčio pradžioje Canberroje mirė 63-jų metų sulaukęs, šios kolonijos vienas iš pirmųjų lietuvių, Jurgis Žilinskas. Gimęs Marijampolės apskrityje, Kalvarijos valsčiuje, velionis baigė Marijampolės gimnaziją ir vėliau Kauno Technikos Mokyklą. Šeimoje, be velionies, buvo dar 5 broliai ir dvi seserys. Vokietijoje gyveno Hanau stovykloje ir 1947 metais, su pačiu pirmuoju Australijos emigrantų transportu, atplaukė į Australiją ir apsigyveno sostinėje, kur patys pirmas iš lietuvių jis įsitaisė savo nuosavus namus. Paliko liūdėti savo žmoną Bronę, kurią vedė Canberroje. Palydėjęs dideliu būriu tautiečių ir draugų, kapuose Liet. B-nės varde atsiveikino Petras Pilka ir bičiulių -- Fr. Martišius.

Rugpjūčio pabaigoje Sydnėje mirė Pranas Šereikis, sulaukęs 51 metų. Būdamas viengungis, velionis daugiausiai dirbo prie didžiųjų užtvankų tunelinių darbų, kuriems pasibaigus, dirbo Sydnėjaus naujai veda muose požeminių traukinių tuneliuose, turėdamas gana atsakingą vyr. prižiūrėtojo darbą. Mirties priežastis -- gerklių vėžys, kurį išgydyti nepajėgė nei geriausi Sydnėjaus specialistai. Velionis Australijoje ne turėjo jokių giminių.

Pasitaiko pas mus ir taip. Geelongo viename priemiestyje sau ramiai gyveno lietuvis Petras Jokubaitis, savo kaimy-

(Nukelta į 4 psl.)

Špionažo spąstuose (I)

PERBĖGĖLIS I RYTUS

Vienas amerikiečių mokslininkas perbėgęs sovietus. Šia tema yra parašyta daug špionažo romanų. Bet šis, kurį pradėdame spausdinti Dirvoje yra kiek kitoks ir jo jaunas autorius Robert Littell moka pasakoti istoriją iš karto suintriguodamas skaitytoją. Kas buvo tas A.J. Lewinter? Kokią paslaptį jis išdavė sovietams? Kaip į tai reagavo abiejų kraštų žvalgybos? Atsakymą rasite skaitydami šio romano ištraukas.

Lewinteris šimtą kartų vaizduotėje pergyveno šią sceną, bet jam niekad neatėjo į galvą mintis, kad sargybinis galės nesuprasti angliška. Jis žiūrėjo į už stalo sėdintį rusą ir stengėsi nugalėti baimę, kuri pradėjo jį apimti.

-- Klausyk, -- pradėjo Lewinteris, ši kartą ramesniu ir pagarbesniu tonu, -- yra būtina, kad aš pasimatytčiau su jūsų ambasadoriumi.

Jis pakartojo tai tris kartus, lyg kartojimas galėtų padėti sargybiniui suprasti ką jis sako.

-- Aš "amerikanski" -- pridūrė jis.

Dvi moterys japonės, kurios tuo metu mazgojo ambasados salės grindis, pakėlė nustebusios galvas. Sargybinis, kuris buvo naujokas šioje vietoje ir nebuvo tikras savimi, sudvejojo. Pagaliau patraukė pečiais ir pakėlė telefono ragelį, kad pašauktų budintį karininką.

Lewinteris žiūrėjo sukanant telefono numerį ir jautė, kaip įtampa jame palengva atsilūgsta. Pagaliau jis pasiekė šitą. Pirmą kartą jis atkreipė dėmesį į aplinką, kurioj jis buvo: japonės sunkiai atliekančios valymo darbą, uniformuotas sargybinis, kuris buvo susikcentravęs į rusišką žurnalą, nedidelis Lenino portretas ant sienos, sprogėjęs plytelės grindyse, apdulkėję palubėje elektros laidai. Tai ne taip jis buvo viską išvaizdavęs. Visai ne taip.

Dar per šlapias salės grindis išingsniavo dežuruojantis karininkas, armėnas, nedidelio ūgio, ir sustojo priešais Lewinterį.

-- Taip, -- pasakė jis šypsodamasis ir rodydamas į laikrodį pridūrė -- jau penkiolika minučių kai mes užbaigėme darbą.

-- Aš turiu pasimatyti su jūsų ambasadoriumi, -- pasakė Lewinteris. -- Aš noriu vykti į Sovietų Sąjungą.

-- Gaila, -- atsakė ar-

mėnas, -- bet vizų skyrių mes uždarome 5 valandą. Užeikite rytoj. Bandykit 9 valandą ryto.

-- Jūs nesuprantate, -- pasakė Lewinteris. -- Aš esu amerikietis. Aš noriu vykti į Sovietų Sąjungą galutinai apsigyvenimui.

-- Galutinai? -- pakartojo armėnas, stengdamasis suprasti reikšmę.

Pagaliau jis suprato. Galvos linktelėjimu jis davė ženklą sekti. Paliktas vienas dideliame drėgname kambary, Lewinteris atsisėdo į fotelį kurio spyruoklės buvo sulūžusios ir pradėjo laukti. Prieš pusvalandį jis padarė lemtingą savo gyvenime šuolį ir visas atrodė groteskiška. Perbėgimui į Rytus jis ruošėsi ilgus mėnesius, su įprastu pedantiškumu -- kelionė į Japoniją, pilulės, shampooing, rentgeno nuotraukos, paskutiniu momentu pasiuntė atvirutę Maureen ir net pasiėmė knygą, kad turėtų ką skaityti lėktuve į Maskvą. Bet nepagalvojo kad atsiras vargingoje ambasadoje, neišvėdintame kambaryje, tarp žmonių kurie nesupras ką jis kalba. Jis kvailai jautėsi sėdėdamas fotelyje ir žiūrėdamas į lubas, kryžiaus kojas, savęs klausdamas ar kas jo slapta neseka.

Staiga jis nutraukė galvoją, išgirdęs gretimame kambary vyriškus balsus. Duryrs atsidarė ir žmogus, kuris įėjo, atrodė visai panašus į tokios kokius matė vaikščiojant Amerikos universitetuose. Jam tik trūko pykės dantys. Jis turėjo pasirišęs kaklaraištį, gelsvus marškinius ir sportinį Harris tweed švarką. Jo plaukai buvo ilgi, kelnės aprintos ir buvo apsiavęs makasinais, bet inteligentiškos išvaizdos. Akys buvo rudos ir žvilgsnyje buvo kažkas ironiško.

Jis nusišypsojo ir pritraukė fotelį prie Lewinterio.

-- Kokiame universitete jūs studijavote? -- paklausė jis gryna anglų kalba.

-- Ką tu norite pasakyti, kokiame universitete aš studijavau? -- atkirtė Lewinteris atsilošdamas. Jis automatiškai įtardavo kiekvieną, kuris iš pirmo žvilgsnio pradėdavo rodyti draugystę. -- Jūs privertėte mane laukti pusę valandos ir paskui statote tokį klasimą. Ar jūs bent suprantate kodėl aš čia esu?

-- Klausykite ramiai! -- pasakė rusas. -- Tik dvidešimt minučių laukėte. Man tiek reikėjo, kad atvykčiau į ambasadą. Pagaliau mano klausimas apie studijas turi priežastį. Apie amerikietį sužinoma daug dalykų, kada žinoma kur jis studijavo. Štai aš, pavyzdžiui studijavau Horace Mann. Visi tipai tenai renkais iš didžiųjų turuolių šeimų. Tai ne tos rūšies žmonės, kuriuos tikimės pamatyti uždarius ambasadą ir prašant politinės prieglaudos. Matote, -- pasakė jis juokdamasis, -- aš žinau kodėl jūs čia esate.

Lewinteris pajuto simpatiją rusui.

-- Ką jūs darėte Horace Mann? -- paklausė jis.

-- Mano tėvas, kaip geras komunistas, padarė karjerą užsienių reikalų ministerijoje ir buvo priskirtas prie Jungtinių Tautų. Jis išbuvo JT sekretoriato šešerius metus. Kokiame universitete jūs studijavote?

-- Scientific College Bronx, -- pasakė Lewinteris, pats nustebedamas kad jis nori atsakinėti į klausimą.

-- Ah, ah! -- sušuko rusas suduodamas delnu per Lewinterio kelią ir lyg kaltindamas pirštu dūrė į jį: -- Smulkus kapitalistas, intelektualumo quotientas 135, ne labai stiprus sporte, prieš studijas jokių seksualinių santykių ir dar ... aš pasakyčiau, kad jūs esate žydas, nors ir neatrodote. Ar aš labai apsirikau.

-- Ne, išskyrus vieną dalyką, dėl seksualinių santykių, -- pamelavo Lewinteris. Ir paskui pradėjo rimtai: "Mes galėtume diskutuoti apie vieno ar kito universiteto geru-

(Nukelta į 4 psl.)

Melbourne lietuvių namai šiuo metu turi didelių problemų.

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: (216) 431-6344

MAILING ADDRESS

P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR, VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKŪNAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAMIS PRAŠANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

REDAGUOJA: VYTAUTAS GEDGAUDAS IR ALEKSAS LAIKŪNAS

BOLŠEVIKINĖ SPAUDA OKUPUOTOJ LIETUVOJ

Ar periodinė spauda lietuvių kalba, kuri gaminama ok. Lietuvos teritorijoje, turi bent vieną spaudos laisvės elementą? Jeigu laisvosios spaudos kraštuose spaudos galioje susikaupia galios viešai svarstyti ir reikšti savo nuomonę, ar bent iš tolo bolševikinė periodika tam prilygsta? Juk išeiviškosios spaudos ideologinės gradacijos įgalina į kiekvieną patariamą reiškinį pažūrėti savo akimis -- ar šitaip gali padaryti spauda, leidžiamoji ok. Lietuvoje? Visi laisvosios spaudos elementai visiškai išrauti iš bolševikinės spaudos praktikos. Spauda yra bereikšmis kompartinių komandų aidas.

Lietuvos komunistų partijos centro komiteto sekretorius A. Barauskas to komiteto plenumo (Komjaunimo tiesa, Nr. 113), kalbėdamas apie "spaudos uždavinius", pakankamai detaliai išvardino bolševikinės spaudos prigimtį.

Spauda privalanti "komunistiškai auklėti" visuomenę, tvirtino A. Barauskas. Laikraščių redakcijų pareigos visiškai sutapatamos su vietinio kompartijos komiteto pareigomis. Kompartijos komiteto nariai aktyviai dirba ir leidinio redakcijoje. Jie parašo straipsnius, seka kronikos žinutes, itin svarbus yra "laišų redakcijai" kontroliavimas.

Taip išsismeldami į redagavimo funkcijas, partiečiai eina vietos visuomenės šnipų pareigas. Tai itin aiškėja iš A. Barkausko susirūpinimo aiškinti "laišų redakcijai" skiltį.

Kalbėdamas apie periferinius, lokalius leidinius (jų neišleidžia užsienį) A. Barkauskas puole kaltinti redakcijas. "Redakcijos nesirūpina žvelgti į juos (laiškus) giliau, kas slypi po vienu ar kitu neigiamu faktu". Be abejo čia kalbama apie tą srovę skundų - laišų, kur iškeltami sovietinio gyvenimo nesklaidumai, netiesioginiai kaltinimai režimo prestižui.

A. Barkauskas reikalauja "kryptingumo", tai yra bolševikinių tendencijų net "laišų redakcijai" skiltyje. Partiniai komitetai, sako A. Barauskas, turi padėti redakcijoms. Problemos visų pirma, turi būti aptartos partijos komitetė

Reikia įdiegti principą kad redaktoriai reguliariai atsiskaitytų partijos komitetams", reikalavo A. Barauskas. Šitaip paversdamas lokales redakcijas partijos filialėmis, kad leidinio tekstan neprasiskverbtų net mažiausias trupinėlis teisybės, Barauskas pastebėjo kadry trūkumą.

Lokalinėse redakcijose vis ir vis nėra kvalifikuotų spaudos darbuotojų. Laikraščių štabai ir nuošalūs bendradarbiai sudaro gana kintančią, nepastovią, todėl sunkiau sukontroliuojamą masę.

Kompartijos sekretorius nesuko sau galvos. Jis atpasakojo Maskvoj pagamintą receptą: kaip gauti "kvalifikuotų jėgų?"

"Grupė žurnalistų šiemet kėlė kvalifikacijos Vilniaus ir Leningrado

aukštosiose partinėse mokyklose", pasidžiaugė A. Barauskas. "Vertėtų atgaivinti praktiką priimti į žurnalistiką jaunimą su partijos komitetų, redakcijų nukreipimais. Daugiau būsimųjų žurnalistų derėtų siųsti mokyti taip pat į Maskvos ir Leningrado aukštąsias mokyklas".

Nereikia užmiršti, kad čia siūloma ruošti "kvalifikuotas jėgas" per Maskvos ir Leningrado mokyklas Jonavos, Šiaulių, Tauragės ir pan. laikraščiams!

Partinis vadovavimas spaudai reiškia netiktai spaudos bendradarbių bei darbuotojų indoktrinaciją. Reikalas gilėja. Net smulkiųjų leidinių darbuotojai siunčiam į Maskvos ir Leningrado mokyklas! Tai yra grubi rusifikacija, kurios užmaskuoti A. Barauskas nesisistengia. "Kryptingas" spaudos darbas ok. Lietuvos miestuose ir miesteliuose neįmanomas be Maskvos ir Leningrado botago.

BENDRUOMENĖS ATEITIS

Tėviškės Žiburiai (Nr. 38), rašydami apie PLB Seimą, taip užbaigia savo vedamąjį "Seimą vertinant":

"Jei svarstybinė seimo dalis ėjo sklandžiai, tai rinkiminė užkluvo ir tapo varžybomis. Nors Bendruomenėje tautie-

Lietuvio Simo Kudirkos tragedija figuruoja Sacharovo laiške Amerikos kongresui

Žymus Sovietų Sąjungos fizikas (vandenilio bombos ištobulintojas) Andrei Sacharovas, kuris dabar yra laikomas neoficialiu žmogaus teisių gynimo sąjūdžio vadovu Sovietų Sąjungoje, pastaruoju metu dėl savo viešų kritiškų pareiškimų patekęs ne tik sovietinės spaudos ugnin, bet ir valdžios "ataskaiton", atviru laišku kreipėsi į Amerikos Kongresą.

Sacharovas prašo Amerikos Kongresą priimti senatoriaus Henry M. Jacksono klauzulę, draudžiančią taikyti Sovietų Sąjungai užsienio prekyboje didžiausio palankumo dėsni, kol ji savo piliečiams neleis naudotis laisvos emigracijos teise. Reikia manyti, šis Sacharovo laiškas yra tiesioginis atsakymas naujam valstybės sekretoriui A. Kissingeriui, kuris savo laiku yra pareiškęs, kad jis simpatizuoja kitaip galvojančioms ir mažumoms, tačiau tarptautinės įtampos atoslūgį laiką pirmos eilės dalyku.

Sacharovas savo laiške tarp kitų dalykų rašo: "Jūs turite žinoti, kad kalėjimai, darbo stovyklos ir psichiatrinės ligoninės yra pilnos žmonių, kurie mėginopasinaudoti savo teisėta teise (emi-

gruoti). Jūs gali žinote vardą lietuvių Kudirkos, išduoto sovietams nuo Amerikos laivo, ir vardus 1970 m. Leningrado tragiško skrydžio dalyvių (čia turima galvoje Sovietų Sąjungos piliečių, daugiausia žydų, nepasisekęs mėginimas prievarta nuskraidinti sovietinį lėktuvą iš Leningrado į Švediją ir tuo būdu pabėgti iš Sovietų Sąjungos, pk). Jūs žinote apie Berlyno Sienos aukas..." Visiškai pagrįstai Sacharovas sugretina lietuvių jūreivio Kudirkos nepasisekusį šuolį į laisvę su Berlyno Sienos aukomis, nes ir jis ir jie (nesėkmingi bėgčiai) siekė vieno ir to paties tikslo -- išsivaduoti iš bolševikinės priespaudos.

Sunku viltis, kad Sacharovo pareiškimas dabartiniu metu turėtų žymenės įtakos Jungtinių Amerikos Valstybių ir Sovietų Sąjungos tarpusavio santykiams, kol Kongreso dauguma dar neišsipagiriojusi iš po vadinamo tarptautinės įtakos atoslūgio kvailulio, ypač kai dar užsienio politikos priešakin atstovai ne principinės, bet pragmatinės politinės filosofijos išpažinėjas Henry A. Kissingeris. (pk)

Sovietai skelbia taikingą sugyvenimą

SOVIETINIO GINKLAVIMOSI GRĖSMĖ

RIMAS DAIGŪNAS

Londonė veikia Strateginių studijų institutas (Institute for Strategic studies), kuris kasmet skelbia didžiųjų valstybių ginklavimosi apžvalgą. Pasinaudodamas to Instituto apžvalgos daviniais žurnalistas - analitikas Ernest Conine palygino JAV ir SSSR ginklavimosi intensyvumą ir išlaidų ginklams santykį. Žurnalistas teigia, kad skundai apie perdidelį JAV ginklavimąsi, palyginus išlaidas su militariniu SSSR biudžetu, neturi jokio pagrindo. Išlaidos militariniams reikalingams rodo, kad JAV tolydžio nusiginkluoja, o SSSR intensyviai ginkluojasi. Bešūkaudami apie taiką, rusai kuria didžiulę karinę jėgą. Taika, sovietinėje koncepcijoje, yra karinis SSSR dominavimas pasaulyje.

Žurnalistas pareiškia, kad amerikinės išlaidos ginklams yra mitas, greita sovietinės realybės.

Štai kaip atrodo ginklavimosi palyginimai Instituto studijoje:

JAV karinis biudžetas siekia 80 milijonų. Tai suma lieka nedidindama nuo 1968 metų. Tačiau infliacijos įtaka sumažino dolerio vertę bent 30%. Todėl karinis JAV biudžetas, skaitant prieš penketą metų buvusio dolerio verte, prilygintinas 60 milijonų dolerių. Kariškasis personalas sudaro tiksliai dalį išlaidų, skirtų išlaikyti civilinį kariuomenės personalą, kuris yra, kaip sarkastiškai pastebi apžvalgininkas "cooks, clerks and bottle washers". Kongreso deba-

čiai dalyvauja kaip individai, tačiau rinkimų atveju vis dar turi įtakos politiniai užkulisiai. Jie drumsčia stiprios, reprezentacinės, autoritetingos PLB vadovybės sudarymą. Ir ši kartą tos drumsties buvo. Pozityvi rinkiminių varžybų pusė buvo ta, kad nestokojo kandidatų. Neigiama pusė -- atėjimas su tam tikro pobūdžio sąrašais ir užkulisinė kova už juos. Svarbiau yra tinkami asmenys, o ne kombinuoti sąrašai. Tegu tie asmenys būna įvairių spalvų, kaip ir pati Bendruomenė. Reikšmingesnis yra ne kurio nors sąrašo laimėjimas, o geros vadovybės sudarymas, nes nuo jos daug priklauso visos Bendruomenės ateitis".

tų rezultate, bekalbant apie išlaidų mažinimą pašiems reikalams, plačioji visuomenė galvoja, kad debatai vyksta dėl ginklavimosi.

Išlaidos kariškiems reikalams šiais metais sudaro 6% bendros valstybinės produkcijos (gross national product) Tai yra, nuo 1950 metų, žemiausias procentas. Bendrinėje valstybės gamyboje biudžetas karo reikalams sudaro nereikšmingą procentą, su nuolatine tendencija mažėti. Valstybinio aparato šakos: visuomenės aplinkos gerinimas, švietimas, sveikatos reikalai, nuolat išsikovoja didesnius savo biudžetus. Prieš dvidešimt metų karo biudžetas ir valstybės aparato agentūros dalinosi valstybės biudžetą 50:50. Dabarties santykis pakito civilijų agentūrų naudai 30:70.

Kaip Sovietų Rusijoje? Instituto studija nu rodo, kad SSSR karinis biudžetas atima didesnę bendrinės valstybinės gamybos dalį. Nors ta gamyba yra dvigubai mažesnė už amerikėnę, faktinė išlaidų suma yra didesnė. Sovietai menkai moka kariškam personalui. Išlaidos skirtos ginklams. Pav. SSSR dabar skuba gaminti ilgadistančines raketas, kas jiems leista pagal SSSR reikalus palankią Strateginių ginklų apribojimo sutartį -- 2359 raketas. JAV beturi tokių raketų 1710. Sovietai gamina povandeninius laivus ginkluotus raketomis. JAV prilygs esančioms karinėms sovietų pareigoms, kai kuriose srityse, tikai 1978 metais. Bet kur tada nužengs savo ginklų arsenalais sovietai?

Esant tokiai padėčiai dabartiniai JAV kariniai rodikliai tolydžio menkėja. Prieš kiek laiko Amerika dominavo atominių užtaisų kiekiu ir kokybe, bet dabar tas dominavimas, kaip sako žurnalistas "išgaruos per keletą metų".

Atsigrįžus į Pabaltijo problemą, mes žinome, kad sovietams militariškai stiprėjant, anksčiau už jų pabūklų salves, vis dažniau ir įžuliau girdime "niet!" ir "niet!" tarptautinėse konferencijose, kur, gal būtų, sovietų nenaudai koks pado-

resnis konferencijos dalyvis iškels klausimą, liečiantį grobuoniškai sudurstytas Europos valstybių sienas.

Savo "taikos politiką" ir savo garsaus "niet!" autoritetą SSSR remia brutalia ginklų jėga. JAV užmiršo senovės romėnų valstybinę išmintį si vis pacem para bellum (jeigu nori taikos, ruoškis karui). Amerika galvoja, kad santykius su savo mirtinu priešu galima pataisyti užglostymais ir pataikūniškais linkiojimais.

KODĖL LEIDŽIAMA...

(Atkelta iš 1 psl.)

kė smarkių Maskvos puolimų už Vladimirovo knygos apie sovietų blefą erdvėje ištraukų paskelbimą galėjo lengvai telefonu susisiekti su Sacharovu bei rašytojais Maksimovu ir Galiču. Sacharovas ta proga prašė paskelbti jo pažidrus santrauką, kuri korespondentui padiktavo jo žmona. Jis pats pradėdąs kosėti, jei ilgai jam tenka kalbėti. Tas pareiškimas skelbiamas atskirai. Su-traukiant, Sacharovas nori Sovietijoje Prahos pavasario, bet be rugpjūčio mėnesio, kada sovietų tankai Maironio giesmės "Jau slava sukilo" mūsų laikų versiją nutraukė.

SCREW MACHINE SET-UP

We are enlarging our facilities and have several openings for qualified screw machine set-up men who know their business and are willing to work as operators when required. Brown and Sharpe experience preferred. In return we offer top wages, promotion, free hospitalization and many fine benefits including stock option.

Contact JERRY HYLAND
Personnel

WATSCO

1800 W. 4 Ave.
Hialeah, Fla.

A GREAT PLACE TO WORK

An Equal Opportunity Employer (73-74)

WANTED AT ONCE
AUTOMATIC SCREW
MACHINE
SET UP MEN & OPERATORS
FOR
CONOMATICS
&
BROWN & SHARPE
New plant facilities. Excellent
benefits and overtime.
SLABE
MACHINE PRODUCTS CO.
4650 INDUSTRIAL PARK
WILLOUGHBY, OHIO
216-946-6555 (73-79)

Amerikiečiai oro piratai Kuboje

"Oi, Viešpatie, bevelyčiaubuti bet kurioje Amerikos vietoje, net kalėjime, kad tik galėčiau iš čia kaip nors ištrukti, pabėgti iš šio pragaro", pareiškė oro piratas Richard D. Witt sutikties JAV žurnalistams.

Paskutiniaisiais mėnesiais laikraščių pirmųjų puslapių jau senokai nepasiekia žinios apie senasacius oro piratų žygius. Tie kurie sugebėjo pabėgti į Kubą, dabar liekami graudžias asaras ieškoti kelio atgal, bet kaip jį surasti? Jis yra neįmanomas iš "cukraus salos", ligi nepasiektas tinkamas tarptautinio masto susitarimas šiuo svarbiu klausimu. Gi Kuboje gyvena keliadesimt JAV oro piratų ir apie jų kryžiaus kelius patyrė vietoje du Washingtono reporteriai: Martin Shram ir John Wallach, kurie savo išpūdžius aprašė "Penthouse" žurnale.

Minėti reporteriai "pagavo momentą", kai Richard D. Witt ir jo prietelius Farland Grant, abudu juodukai, išėjo pasivaikščioti į vieną Havanos parką. Pirmasis 1970.IX.18 privertė Allegheny b-vės lėktuvą nusukti iš Pittsburgho į San Martin aero-uostą Havanoje; gi Grant 1971. I.22 nusivarė Northwest b-vės lėktuvą į tą patį aerodromą. Witt yra 19 m. amž. greit kalbąs jau nuolis, o jo draugas Grant yra 20 m. amž. lėta galvojąs negras. Kaip jau minėta korespondentai "visai pripuolamai" susitikto savopašnekovus parke ir visas interview vyko pašnibždomis.

Grant ir Witt tikėjosi, kad kubiečiai juos sutiks "lyg kokius karžygius, tačiau lėktuvui nusileidus, juos lėktuve suėmė ginkluoti kubiečiai! Jie buvo išrengti į "gimimo unifor-

mas" ir buvo patikrinta viskas, išmetamoji žarna imtinai...", pasakojo Witt. Toliau tęsėsi ilgi, nesibaigę tardymai, kad nustačius ar juodu nėra CIA agentai. O tokius dalykus įrodyti yra nepaprastai sunku. Esą tokių "trečiojo laipsnio" tardymų metu nusižudė du kiti oro piratai, tai Haron ir Jeff Shorr. Kitas piratas Gabot Babler reikalavo, kad jam sugrąžintų jo ginklą ir už šį reikalavimą kubiečiai Babler uždarė į karcerį.

Pagal turimus duomenis iš viso 85 JAV lėktuvai buvę priversti nusukti į Kubą; ir tik keliems iš piratų tepavyko legaliai nuvykti į Alžirą. Visi iš Amerikos atvykusieji oro piratai yra arba kalėjimuose arba pereinamose stovyklose. Iš visų piratų tik du te sugebėjo iškinti kubiečius, kad jie yra ne kriminalistai, bet ištikimi komunistai. Vienas jų gavo lektoriaus darbą universitete, gi kitas betiksliai stumdosi iš kampo į kampą Nacional viešbutyje. Tie kurie dar tebesėdi kalėjimuose gauna maistą tik po to, kai būna pamaitinti Lotynų Amerikos baltieji oro piratai.

Toliau pašnekovai pasakojo, kad juodukai, kurie dėvi afrikoniškų madų drabužius, sargų yra pravaržiuojami "beždžionėmis". "Mus areštuoja kiekvieną savaitę už bet kokią smulkmeną ir mudu jau buvome suimti net 13 kartų", teigė Grant. Gi jeigu už tokių nusikaltimų pasodina į vienutę, tada sumažina maisto davinį ligi minimumo, atima knygų ir laikraščių skaitymą; taip pat neleidžia nei švilpauti nei dainuoti. Jeigu sargų klausia už ką mus suėmė, tai atsako, "nežinau"; ir kai klausia kada paleis tai atsako "ma nana, ar rytoj".

Besikalbant apie maisto davinį Kubos ir JAV kalėjimuose piratai tvirtino, kad "Amerikos kalėjimuose suimtieji privalo prisilaikyti dietos, kad nepriaugtų svorio; gi Kuboje reikia gulėti, kad neaikvoti kalorijų." Maisto duoda tiek, kad nemirtum, bet permažai, kad gyventum", skundėsi juodukai.

Visuose kalėjimuose pasižymėjęs Pepe valdo Pecotą kalėjimą. Jis nepriima jokių piratų skundų. Kai jį pasiekia skundas, tada Pepe ateina prie suimtojo celės durų ir paleidžia keletą serijų šūvių į lubas, "gali už štai skųstis pačiam Fidel", pataria Pepe. Yra žinoma, kad viena proga Pepe išvanojo beisbolo lazda juoduką -- oro piratą, Raymond Johnsoną. Ir kai į šį kalėjimą atsiųsti iš etapo nauji kaliniai -- piratai šaukdami klausia ar čia yra amerikiečių, tada iš už durų atsiliepia, "taip, aš esu Larry, aš esu Johnson, aš esu Hank", pasakojo sutiktieji.

Oro piratas John Feabody keletą kartų mėgi-

A.A. Juozas Kašuba 1945 m. rugsėjo 17 d. Muenchene, kai gen. Eisenhoweris lankėsi lietuvių stovykloje ir apžiūrėjo Lietuvos vėliavos dekoravimus. Stovi iš kairės: Kalvaitis, stovyklos viršininkas J. Kašuba, Ingham, gen. Eisenhower, Čininas ir dešinėje su šalmu gen. Patton.

A.A. SAVANORIS - KŪRĖJAS JUOZAS KAŠUBA

A.A. Savanoris - kūrėjas Juozas Kašuba buvo gimęs 1895 m. balandžio 30 d. Liudvinavo mieste lyje, Marijampolės apskrityje. Mirė 1973 m. rugsėjo 8 d., Clevelande, Ohio.

Velionis laikė sau didelę garbę, kad turėjo progos prisidėti prie Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo. Rašančiam buvo prieinamas išsaugotas J. Kašubos karinis Tarnybos Lapas iš kur paimta daugumas žinių.

J. Kašuba yra tarnavęs rusų kariuomenėje karo valdininku inžinerijos daliniuose. Pirmo pasaulinio karo metu vienu laikotarpiu prižiūrėjo kai kurių įtvirtinimų statybą Kauno apylinkėse. Į besikuriančią Lietuvos kariuomenę įstojo 1919 sausio mėnesį karo valdininku ir buvo paskirtas į inžinerijos kuopą (kurį vėliau buvo pavadinta inžinerijos batalijonu). Netrukus buvo perkeltas į artilerijos pulką (vėliau Pirmas Artilerijos pulkas) 4-tą bateriją, kur nuo 1920 vasa-

rio 9 d. iki 1924 sausio 10 d. buvo ūkio vedėju, kuopos vado teisėmis. 4-toji baterija laisvė kovose, vadovaujama kapitono M. Pečiulionio (vėliau generolo) kuris daugelio yra vadinamas Lietuvos artilerijos tėvu, turėjo gražų įnašą Lietuvos Nepriklausomybės atstatyme. Nuo 1919 metų rugsėjo 1 d. iki 1920 metų gruodžio 1 d. J. Kašuba 4-tos baterijos sąstatu yra dalyvavęs mūšiuose su bolševikais, bermontininkais ir lenkais 53 išvardintose vietovėse.

Ištarnavęs penkerius metus pasiūso savo į atsargą 1924 m. sausio 10 d. Baigęs aktyvią tarnybą buvo pakeltas į atsargos administracijos leitenanto laipsnį. Po to tarnavo pasienio policijoj karininku ir vėliau rajono viršininku įvairiose Lietuvos vietovėse. Kurį laiką buvo Utenos bare rajono viršininku. Čia susipažino su savo gyvenimo drauge, mokytoja Onute. Nuo 1927 metų tarnavo Finansų Ministerijos Prekybos Departamento Muitinių Žybyboje.

1930 m. generolo Pečiulionio pakviestas įsijungė į Artilerijos dirbtuvių administracinį darbą kur buvo vyr. buhalteriu, išdininku ir ūkio dalies viršininku. Nuo 1935 metų dirbo Ginklavimo Valdyboje, kur vėliau buvo bendrojo skyriaus pirkimo dalies vedėju pulko vado padėjėju teisėmis.

Sovietų okupacijos metu pasitraukė iš Ginklavimo Valdybos ir po to tarnavo Maisto bendrovės centro valdyboje.

Prie a.a. savanorio - kūrėjo J. Kašubos, mirusio Clevelande rugsėjo 8 d. ir palaidoto rugsėjo 10 d. Visų Sielių kapinėse kapo. Stovi iš kairės: R. Kašubaitė, Viktorija Kašubaitė, A. Kašubienė, A. Kašuba, V. Kašuba, Lilian ir Jonas Kašubos, našlė O. Kašubienė, R. Kašuba su žmona Nijole, prieky Dalia ir Vida Kašubaitės, R. Budrienė ir A. Kašubienė. V. Bacevičiaus nuotrauka

ISRINKIME ALBIN LIPOLD CLEVELANDO Miesto TEISMO TEISEJU

- Vedęs — trys vaikai
- Lanke John Carroll Universiteta
- Baigė Clevelando Marshall Law School L.L.B. laipsniu
- JAV Marinių veteranas
- Privatoje teisės praktikoje nuo 1955 m.
- Cuyahoga apskrities viceprokuroras nuo 1965 m.
- Ohio ir Cuyahoga teisininkų draugijų narys

X ALBIN LIPOLD ... Teisėjas

Committee Chairman: Edmund Maksymowicz, 19414 Mohawk Ave., Cleveland, Ohio

TALKON! TALKON!

"9% UŽ LIETUVIŠKUMĄ"

New Yorko Kutūros Židiniui užbaigti, Tėvai Pranciškonai išleido PASKOLOS LAKŠTUS arba "MORTGAGE BONDS" MOKANČIUS 9% PALŪKANŲ. Procentai išmokama kas metų ketvirtis. Visi lietuviai gali investuoti po \$1,000 -- ar daugiau. "Bonds" bus atperkami po penkerių metų. Reikalui esant, pinigų galima atsiimti po trijų metų.

Paskolos garantuotos Tėvų Pranciškonų Vienuolijos ir Lito Bendrovės.

Prašom pasinaudoti sekančia forma šių "BONDS" užsiprenumeravimui.

GERB. TĖVAI PRANCIŠKONAI

Čia siunčiu čekį sumoje \$,00.00, už kuriuos prašau atsiųsti Jūsų virš minėtas Bonds. Aš suprantu, kad už šiuos bonds bus mokama 9% metinio dividendo sekančiais: 8% metinio dividendo bus išmokama kas metų ketvirtis ir 5% ekstra dividendas bus pridėtas atperkant šiuos bonds po 5-ių metų.

Aš turiu teisę šiuos bonds iškeisti po trijų metų, bet tada metinis dividendas bus tik 8%.

Šiuos bonds prašau užregistruoti sekančiais:

Mano vardu _____

Mano vardu lygiateisiai su _____

Skančiu vardu _____ paskiriant mane kaip legalų globėją.

Pavardė ir vardas _____

Adresas _____

Social Security numeris _____

Parašas _____

Prašom siųsti:

Franciscan Fathers c/o Litas Investing Co. 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418 Tel. num. 212-441-6799

Per sportą į Europą

NURIMK, SESUT...

Keisti dalykai dedasi Šveicarijoje; mūsų rinktinė iškovojo, nors ir ne lengvai, pergalę prieš svetingą Fribourgo komandą net 90:75 (45:42).

Iš tikro mums geriau sekasi mažesnėse valstybėse; anava, nugalėjome Monaco rinktinę, o dabar -- šveicarus. Galbūt tų didžiųjų milžinų nebereikėjo mums liesti. Argi negalėjome surasti mažų valstybių daugiau? Kodėl gi mūsų išvykos vadovybė negalėjo mus nuvežti netik į Monaco ir Šveicariją, bet taip pat ir į ... Liuksemburgą, Vatikaną, Maltą? Ten -- laimėjimai užtikrinti, o beto visi turistai būtų prisiuntę atviručių su įdomiais pašto ženklais. Taigi padarėme nedovanotiną klaidą.

Kaip ten bebūtų -- šaukštai jau po pietų. Ačiū Dievui, beliko jau tik Mulhouse kur mūsų laukia gan geras turnyras ir tėviška Rene Kapp globa.

Rugsėjo 12-sios rungtynėse prieš šveicarus mūsų rinktinė nieko ypatingo neparodė. Greičiausiai dėlto, jog dėl susirgimo nebežaidė Puidokas ir netikėtai kietai pasipriešino šeiminių komanda. Dar gerai, kad ši kartą nepaprastai gerai pasirodė žaidėjas, kuris ligšiol per daug nebesireiškė. Tai vikrusis Baris. Nėra abejonės, jog jo puikus pasirodymas uždegė mūsų komandą kovai ir ji sukovojo neblogo. Savo formą atrado netik Palubinskas, bet ir patikimas Baškauskas. Jie abu ir buvo geriausi mūsų taškų medžiotojai. Beto ir gynime su Jesevičium, Bariu ir Baškausku turėjome neblogo tvirtovę, įgalinusią rinktinei dominuoti lentas.

Pati rungtynių pradžia nebuvo mums sėkminga. Nors mūsų greitą pagriebė pirmavimą, bet šeiminių atsisakė taisyklai mirti ir nuolatos rinktinei lipo ant kulnų. Užtat lietuviai nebepajė-

JONAS ŠOLIŪNAS

Dirvos spec. korespondentas

gė atsiplėsti daugiau negu 3 ar 5 taškais beveik per visą kėlinį: 17:13, 25:17, 35:30, 43:36. Pats kėlinys baigėsi vos 45:42 mūsų naudai.

Antrame kėlinyje, vis dėlto, vaizdas pagerėjo. Tik pačioje pradžioje šeiminių dar įstengė laikytis prieš rinktinės neblogus antpuolius. Tačiau jie nebežinojo kaip susitvarkyti su veržliuolu Palubinsku. Jis šveicarams galvas apsukdavo (neretai ir saviškiams) savo driblingu bei tolimais metimais. Beto, antrame kėlinyje treneris Valaitis pagaliau išdrįso ilgiau aikštėje palikti Gineitį ir Barį. Pirmasis greitai pelnė keturis taškus, o antrasis tapo tereptu prie lentų. Ir taip mūsų pirmavimas nuolatos augo. Štai tryliktoje minutėje mūsų kietas vadovauja visam žaidimui ir veda jau 61:53. Šveicarai pradeda pakrikti. Varno saugomas nieko negali pešti nė Fribourgo geriausias šaulys, jugoslavų Karati (18 taškų). Pamažu skirtumas pasekmė didėja: 75:60, 80:64, 88:71.

Likus žaisti porai minučių Valaitis rungtynes užbaigti leidžia antrajam penketukui ir paskutinis teisėjo švilpukas skelbia 90:75 lietuvių pergalę.

Kitos dienos šveicarų spauda gražiai atsiliepė apie mūsų rinktinės pasirodymą. Ir bendrai mūsų viešnagė Šveicarijoje buvo maloni ir... nuostolinga. Maloni, nes buvo-

ALT EAST CHICAGOS SKYRIAUS
30 METŲ VEIKLOS SUKAKTIS

Amerikos lietuviai visada sielojosi Lietuvos likimu. Jie džiaugėsi jos nepriklausomo gyvenimo laimėjimais ir skaudžiai pergyveno jos netekimą; Sovietų sąjungai 1940 m. ją okupavus, tuojau subruzdo ieškoti būty gimtojo krašto vadavimui. Netrukus, savo jėgas jie sujungė į vieną bendrinę organizaciją -- Amerikos Lietuvių Tarybą, kuri pasiėmė sunkų uždavinį -- kovą su galingu lietuvių tautos priešu -- Sovietų sąjunga, stengiantis atgauti Lietuvai suverenines teises.

Skandų, antrojo pasaulinio karo įvykių tekmeje, East Chicagos lietuvių kolonija, vadovaujama tuometinio kleb. kun. K. Bičkausko, ir padedant Albert G. Vinick, 1942 m. apjungė visas čia veikiančias lietuviškas organizacijas į vieną sambūrį -- Lietuviškų Organizacijų Federaciją, iš kurios 1943 m. gimė Amerikos Lietuvių Tarybos, Lake apskr. skyrius, kuris tuojau įsijungė į kovą dėl Lietuvos laisvės.

Tiek šios, taip pat ir kitų kolonijų, lietuviai gyvenami svetimosios pagairėse, puikiai suprato ką reiškia vergavimas svetimiesiems ir kad tėvų gimtasis krstas, niekad nebuvo vadinamas jiems negirdėtu vardu -- LTSR o buvo nuo amžių lietuvių gyvenamas kraštas. Šis ALT skyr. 30 m. veiklos istorijoje yra įra-

šęs daug gražių darbų beinformuodamas Amerikos visuomenę apie pavergtos lietuvių tautos kančias, tiek vietinėje spaudoje, tiek per senatorius, kongresmanus ir apylinkės politikus.

East Chicagos lietuvių kolonijoje veikiantis ALT skyrius, nors ir su širdgėla, kad jo lūkesčiai dar neįgyvendinti, ryžtasi švęsti š.m. spalio 21 d. savo veiklos sukaktį, kuri prasidės vietos parapijos bažnyčioje šv. Mišių auka už mirusius ALT skyr. veikėjus. Po pietų -- 4 v. įvyks akademinė dalis, dalyvaujant miesto merui Robert Pastrick, kuris įteiks lietuviams garbės adresą -- East Chicagos miesto vardą, už jų kultūrinį ir politinį įnašą į miesto gyvenimą. I minėjimą yra kviečiama Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė ir visi buvę ALT centro v-bos pirmininkai kartu su dabartiniu dr. K. Bobeliu.

Meninę programą išpildys mūsų iškilius solistas J. Vaznelis, palydint pianistui A. Vasaičiui ir rašytojas -- laureatas A. Baronas. Po to seks vaišės ir nusipelnusiems ALT skyr. veikloje garbės pažymėjimų įteikimas. Skyriaus valdyba kviečia visus dalyvauti ir parodyti vieningumą kovoje dėl Lietuvos laisvės.

P. Indreika

MACHINISTS

AND

MILLWRIGHT

Immediate openings in our new plant for experienced personnel with journeymen qualifications. GOOD HOURLY RATE. OVERTIME. NO LAYOFFS. EXCELLENT FRINGE BENEFIT PACKAGE.

DAVIES CAN CO.

30301 Carter St.
Solon, Ohio 44139

An Equal Opportunity Employer (72-75)

BLACKSMITHS

Also forge shop helpers, craneman, press operator.

Must have knowledge of flat die work on hammers and presses. APPLY IN PERSON 8 TO 3 P.M.

COMMERCIAL

FORGINGS CO.

3714 EAST 93 STREET
CLEVELAND, OHIO

(72-75)

EXPERIENCED

FIRST CLASS

WELDERS

APPLY IN PERSON

PORER INC.,

PARAGON DIV.

44000 GRAND RIVER
NOVI, MICH.

313-349-2451

(72-74)

EXPERIENCED
ENGINE AND
TURRET LATHE
GRINDER HANDS
INSPECTORS
MILL HANDS

also

TRAINEES WITH
QUALIFIED
BACKGROUNDGORHAM TOOL
CO.14401 Woodrow Wilson
Detroit, Mich.

(54-73)

AUTOMATION
BUILDERS

WELDER-FITTERS

Must have conveyor experience. Steady work, day shift, and all fringe benefits.

B & K HYDRAULIC
& MACHINE

11905 Mayfield

Livonia, Mich.

313-425-5020

(73-75)

FOUNDRY GRAY IRON

JOURNEYMAN

SQUEEZER FLOOR

MOLDERS

also

EXPERIENCED
GENERAL FOUNDRY
HELP

Must be able to pass physical examination. Good wages, fringe benefits, pension plan, insurance package including major medical.

Apply call or write

KENT FOUNDRY CO.

514 Butterworth S. W.

Grand Rapids, Mich. 49504

(68-77)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN

or

1ST CLASS SKILLED
TOOL and DIE
MAKERS

Move to Northern Mich. Experienced in plastic injection mold. For 1st, 2nd & 3rd Shift. Good wages and fringe benefits.

Apply call collect or write
REED CITY TOOL &
DIE CORP.

603 E. Church St.

Reed City, Mich. 49677

Call collect 616-832-5309

(72-78)

FITTERS

WELDERS

BURNERS

CRANE OPERATORS

MAIN. MECHANICS

Must be experienced and willing to work overtime.

ELECTRICIAN

Must be experienced in maintenance and upgrading plant facility systems.

SCHEDULER

Must have recent experience in production central or material coordination. This is a new position with challenge and opportunity.

REPUBLIC STRUCTURAL

STEEL COMPANY

TELEPHONE 216-361-1400

1270 EAST 53 STREET

CLEVELAND, OHIO

(72-74)

CANDY PLANT HELP, exp. Hard Candy Spinners, Cooks, Choc. enrober operator, any other plant exp. Perm. pos. Plantation Chocolate Co., 4th & Coates St., Bridgeport, Pa. (Norristown area). 215-277-3000 ask for Mr. Tony Walter.

APARTMENT FOR RENT

MODERN 1 BEDROOM APT. A.I.R. CONDITIONED. CARPETING. ALL UTILITIES EXCEPT ELECTRICITY. CLOSE TO ALL TRANSPORTATION. \$155.00 PER MONTH. EDGEWATER PLAZA APTS. NORRISTOWN, PA. CALL 279-9473 FOR APPOINTMENT

(72-74)

ELECTRONIC TECHNICIANS

BSEE ENGINEERS

CONTACT INDUSTRIAL RELATION DEPT.

WILCOX ELECTRIC INC.

1400 Chestnut

Kansas City, Mo. 64127

816-231-0700

An Equal Opportunity Employer

(73-78)

SUPERVISORS

PIPEFITTERS

RIGG WELDERS

CARPENTERS

MILLWRIGHTS

Call Collect,

405-751-2420

MR. JOE WILLIAMS

(73-75)

ITT HAS OPENINGS ON

THE SECOND SHIFT

FOR THE FOLLOWING:

MACHINE BUILDER—

ASSEMBLERS

Up to \$6.00 per hour

MACHINE TOOL

WIREMEN

Up to \$5.48 per hour

MACHINIST

Up to \$5.18 per hour

FABRICATION

OPERATOR

Up to \$4.40 per hour

Presently working 58 hour week. Excelent company paid benefit program. Apply in person, Monday through Friday, 8 a.m. to 4 p.m.

ITT

Industrial and
Automation Systems

41225 Plymouth Rd., Plymouth, Mich. 48170

An Equal Opportunity Employer

(72-76)

VIENINTELIS LIETUVIS KAILININKAS

NORMANAS BURŠTEINAS

185 North Wabash Avenue

2nd Floor

Chicago, Ill. 60601

Tel. 263-5826 (įstaigos) ir

677-8489 (buto).

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĖ — ĮSITIKINSITE.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• LSS Jubiliejinės stovyklos likvidacinė Maitinimo ir Tiekimo skyrių komisija Clevelande š. m. rugsėjo 30 d. kviečia visą Clevelando visuomenę pietų į Naujos parapijos žemutinę salę, 18022 Neff Rd.

Patiekiama ryžių sriuba, dešros su kopūstais, koldūnai ir kava. Skanus ir sotus davinys tik už 2 dol. suaugusiems, 1 dol. skautams ir vaikams iki 5 metų vel-tui.

Pietų laikas nuo 11 val. iki 3 val. p. p. Pietų metu galima įsigyti įvairių skautiškų reikmenų, literatūros, plokštelių, stovyklinių nuotraukų ir užsisakyti Skautų Aidą.

• Pašto viršininkas savo paskutiniajame aplinkrašty rašo, kad laiška i mesti iki 5 v. v. į pašto dėžutes bus pristatyti kitą dieną adresatui, o oro paštu siunčiami laiška garantuojama 95% bus pristatyti už 24 valandų 900 mylių atstume.

Bet praktika rodo ką kitą. Štai Dirva ketvirtadienį išsiuntė skubius laiškus oro paštu į Chicago ir New Yorką, kurie net po 72 valandų dar adresatų nepasiekė.

Kelionė į mėnulį yra lengvesnė, negu laišku nugarbenti iš Clevelando į Chicago.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

SPALIO 7 D. M.K. Čiurlionio minėjimas Lietuvių Namuose. Rengia Skautininkių draugovė.

SPALIO 13 D. G. Čapkaskienės ir K. Jakučio koncertas Nauj. parapijos salėje.

SPALIO 21 D. Naujosios parapijos salėje koncertas: N. Linkevičiūtė, B. Prapuolenis ir V. Nakas.

LAPKRIČIO 2 D. Abiturientų pristatymo balius, Clevelando Lietuvių naujų namų salėje.

DR. PETRUI STRIMAIČIUI

mirus, dukrai VIDAI, sūnui ALGIUI ir

jų šeimoms reiškiamo nuoširdžią užuo-

jautą

Julija ir Vytautas

Stuogiai

ir

Stasys Lukas

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖŠINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

Clevelando lietuvių namų talkos komitetas supirm, dr. D. Degėsiu. Pirmoje eilėje sėdi iš kairės: A. Laikūnas, V. Rociūnas, pirm, dr. D. Degėsys, E. Sankalaitė, PLB garbės pirm, S. Barzdukas, Gr. Kudukienė, R. Tatarūnienė ir dail. A. Vaikšnoras.

LIETUVIŲ NAMŲ TALKOS KOMITETAS SAVO DARBĄ BAIGĖ

Pastatydami naujuosius Lietuvių Namus Clevelande, didelį darbą atliko Lithuanian Village b-vės pirmininkas Juozas Stempužis ir direktoriai: Z. Dučmanas, V. Vinclovas, J. Apanovich, J. Malskis, St. Mačys, St. Lukas, R. Kudukis, E. Stepas, Pr. Stempužis, Ern. Samas ir Z. Tarutis. Namų atidarymo iškilmės išpūdingiau suuroti ir ryšiams su plačiaja Clevelando visuomene sustiprinti buvo sudarytas specialus Talkos Komitetas, kuriam pirmininkavo dr. D. Degėsys. To komiteto nariais buvo: Gr. Kudukienė, R. Tatarūnienė, H. Jakubs, Est. Sankalaitė, P. P. Chalko, St. Barzdukas, J. T. DeRighter, Al. Laikūnas, V. Rociūnas, P. Ma-

LAPKRIČIO 10 D. Balfo seimas.

LAPKRIČIO 10 - II D.D. Lietuvių Dienos. Ruošia Liet. Bendruomenės Clevelando Apyl. Vaidyba.

GRUODŽIO 24 D. Lietuvių pensininkų klubas Clevelande rengia bendrą knūčias.

želis, Wm. Jakubs, Alg. Širvaitis ir Ant. Vaikšnoras. Dr. Degėsis atostogų metu pirmininko pareigas ėjo adv. P. P. Chalko.

Š.m. rugpjūčio 19 d. vakare naujuosiuose Lietuvių Namuose Talkos Komitetas buvo susirinkęs paskutiniojo posėdžio ir tuo pačiu savo darbą baigė. Posėdyje dalyvavo dauguma komiteto narių ir Lithuanian Village b-vės direktorių. Posėdžio metu buvo paskelbta piniginė namų atidarymo pobūvio apyskaita, apžvelgtas darbas, kurį buvo prisiėmus ir atliko Talkos Komitetas. Ta pačia proga išsiaiškinta visa eilė aktualių dalykų ryšium su Lietuvių Namų statyba, darbu išbaigimu ir jų naudojimo visuomeniniams reikams. Keliamus klausimus išsamiai atsakinėjo posėdyje dalyvavę LV vadovybės nariai.

Čia pat pastebėta ir pripažinta, jog Talkos Komitetas savo uždavinį atliko gražiai ir sklandžiai. Lietuvių Namų vadovybė, susilaukusi tokios gražios paramos, visiems komiteto nariams išreiškė didžią padėką. Išskirtinė padėka atiteko Komiteto pirm-kui dr. D. Degėsiui, rūpestingai derinusiam visą talkos darbą, dail. Ant. Vaikšnorui, savo dovanotais paveikslais ir talentingu sumanumu praturtinusiam salės išpuošimą, Dirvai, Draugui ir Tėvynės Garso radijui, nuolat informavusiems visuomenę apie naujų namų svarbą ir reikalą visuomenei jų statybą paremti.

Viso to išdavoje, suvedus piniginę namų atidarymo apyskaitą, gauta 2,098.48 dol. gryno pelno, kuris panaudotas įsigyto koncertinio fortepijono skolai dengti. Jo kaina 3,500 dol. Tikimasi, kad visuomenė padės ir likusią skolą išmokėti.

Dalis naujų patalpų jau naudojama. Didžiosios salės naudojimas parengimams su vaisėmis turės ketvirtą - šeštą savaitę nusidėsiti, kadangi firma, apsiėmusi įrengti virtuvę, negalėjo numatyti įrengimų laiku parūpinti. Namų statybai finansuoti užtraukta 184,000 dol. ilgalaikė paskola, kuri numatyta padengti iš Lietuvių Klubų pelno, didžiosios

salės ir eilės kitų patalpų bei įrengimų nuomavimui ir pagaliau plačiosios visuomenės paramos, išsigyjant namų akcijas. Patalpų nuomos tarifai tuo tarpu dar svarstomi, pirmoje eilėje stengiantis apskaičiuoti namų išlaikymo savikainą. Vadovybė yra numčius lietuvių parengimams taikyti pačias didžiausias lengvatas ir pirmumą prieš besidominčių svetimtųjų paklausą.

Namų statyba atlikta vadovaujantis kaip galint didesnio taupumo principu, tačiau išlaikant ko kybės standartus ir visus miesto statybą reguliuojančius nuostatus bei priešgaisrinės apsaugos reikalavimus. Dalis darbų atlikta lietuvių firmų bei asmenų, kurie atlyginimo sąskaiton vieton grynų pinigų pasitenkino naujų namų akcijomis, tuo pačiu palengvindami būsimą patalpų išlaikymą.

Lithuanian Village b-vės vadovybė ateičiai turi dar didesnių planų tarp jų kada nors užmiesyje vasarvietės su stovyklaviete jaunimui išsigijimas ir p. Bet tai tolimesnės ateities dalykas. Tuo tarpu visas dėmesys krypta į pasistatytų patalpų išbaigimą, visais reikalingais baldais apstatymą, ekonomišką vertimąsi, kad jose klestėtų lietuviškasis gyvenimas ir lengvėtų užtrauktos skolos našta. Šiuo atžvilgiu vadovybė galvoja ir planuoja labai realiai ir dėl to jos užsimojimai tikrai verti plačiosios visuomenės dėmesio ir materialinės pasipirties. (al)

ESAMŲ IR BŪSIMŲ STUDENTŲ DĖMESIUI!

Jeį rengiatės parašyti studijinį darbą, kuris kokiū nors aspektu liečia LIETUVĄ, norime atkreipti jūsų dėmesį į tam tikslui sukaupią didelį žinių šaltinį. Tai Ekonominų studijų centro išanalizuota ir atitinkamais poskyriais sukauloguota Lietuvos periodinė spauda. Darbas nuodugniai tęsiamas jau septyneri metai, ir katalogų fondas siekia virš 10,000 vienetų. Ekonomistai, sociologai, pedagogai, istorikai, kurių interesus liečia Lietuva čia ras jau sistematingai paruoštos medžiagos. Ekonominų studijų centro fondas

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

ANTANAS GRINIUS

TARSI LIETUVIŲ KAMBARIO ĮRENGIMO REIKALU

531 W. Grand Blvd., tel. TA-6-7187.

Lietuvių kambario Wayne State universitete komitetas posėdžiavo rugsėjo 13 d. p. Augunų namuose 30624 Lebonon Dr., Warren, Mich. Pirmininkavo Jurgis Mikaila ir dalyvavo šie nariai: Stefa Kaunelienė, Viktorija Norvilaitė, Birutė Raučienė, Dalia Augūnienė, Stasys Račiūkaitis, Viktoras Raučis, Jurgis Baublys, Antanas Sukauskas, Martynas Stonys, Algis Vaitekaitis, Vacys Urbonas, Vincas Tamošinas ir Antanas Grinius. Posėdyje sudarytos dvi komisijos: meno ir projekto įvertinimo. Į meno komisiją pakviesti Dalia Augūnienė, Birutė Raučienė, Rožė Bilaitienė, Audronė Vaitekaitytė, Algis Vaitekaitis ir Edvardas Vasiliauskas, o į projekto įvertinimo komisiją pakviesti: Birutė Raučienė, prof. Jonas Puzinas, Jurgis Baublys ir prof. Romas Viesu-įrengimui projektui paruošti greit paskelbs konkursą ir tam reikalui paskyrė \$1,500.00.

Komitetas dalyvavo Tautų Festivalyje ir apie jo pasekmes kalbėjo Jurgis Mikaila, Stefa Kaunelienė, Antanas Sukauskas ir Vacys Urbonas. Vacys Urbonas festivalio reikalui taip pasakė: "Festivalis nors ir nebuvo mums labai pelningas, bet mes ten išmokome loterijos bilietus platinti, dalyvavome tautinių kostiumų konkurse ir mokytoja Stefa Kaunelienė laimėjo I premiją. Ir tas mūsų ten dalyvavimas labai gražiai išgarsino Lietuvos vardą. Gaila, buvo karštos dienos ir žmonės daugiausiai gėrė, tačiau mažai valgė".

Stefa Kaunelienė pasakė: "Užrašas prie maisto namelio sąkas, kad pelnas einas lietuvių kambariui Wayne State universitete įrengti buvo nepaprasta reklama ir jo įrengimu daug kas susidomėjo. Festivaliui pasibaigus daug kas skambino telefonu ir gyrė šį mūsų darbą".

Komitetas nutarė loterijos bilietų platintojams skirti 20% nuo parduotų bilietų ir dar išpardavusiam 1000 knygelių duoti 50 dolerių bonų. Į bilietų platini- mą kviečiama įsijungti visos lietuvių organizacijos ir pavienis asmenis, nes tai yra gera proga pasidaryti lietuviškam reikalui ir Kalėdom užsidirbti pinigų. Platinimui loterijos bilietukai gaunami pas komiteto vicepirmininkę Stefą Kaunelienę.

yra Washingtone, ir idant palengvinti šio fondo panaudojimą, PLIAS-ALIAS (Pasaulio lietuvių inžinierių ir architektų sąjunga) kvalifikuotiems studentams skirs \$200.00 kelionės išlaidoms padengti, ir atvykusius tyrimų laikotarpiui apgyvendins lietuviškoj šeimoj.

Pageidaujantieji smulkesnės informacijos prašomi kreiptis sekančiu adresu: Economy Studies' Center, P. O. Box 5770, Bethesda, Md. 20014.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

REAL ESTATE FOR SALE

2 BEDROOM HOUSE
Large lot, basement, and partially finished attic. Good condition. Have to see to appreciate. Call after 12 o'clock.
216-531-2198 (72-74)

PASKUTINIS VASAROS PIKNIKAS

SLA 352 kuopa rugsėjo 16 d. surengė prie gražaus Fish ežero su vasara atsisveikinti pikniką. Diena nors ir šaltoka, bet buvo saulėta ir graži. Į pikniką atvažiavo virš 75 žmonių. Svetainėje dirbo ir svečius maistu aprūpino: Elžbieta Jodinskienė, Marija Žilinskienė ir Petrė Juškenė. Maisto produktais joms pagelbėjo: Michalina Bajerčienė ir Viktorija Kriaučiūnienė ir Genė Vilkenė. Bare dirbo: Vacys Kriaučiūnas ir Antanas Bajerčius, Michalina Bajerčienė ir Birutė Januškaitė pardavinėjo maistui ir gėrimui bilietukus. Turėjome suaukotų brangių dovanų ir buvo praves-tos dvi loterijos. Loterijos bilietukus platino: Birutė Januškaitė ir Petrė Stankienė.

Nors piknikas atvykusiųjų svečių skaičiumi ir nebuvo per daug gausus, bet atvykusieji buvo patenkinti ir gražiai praleido dieną. Valgė, vaišinosi ir šoko.

Kuopos pirmininkas Petras Januška padėjo atvykusiems pikniką ir pažadėjo ateinančiais metais ir vėl jį surengti. Garsia kalbiai gerai veikė ir visus pra nešimus ir muziką buvo galima gerai girdėti.

LIETUVIŲ NAMŲ TRADICINIS BALIUS

Dariaus-Girėno 20 metų sukakties ir Detroito Lietuvių Namų Draugijos tradicinis metinis balius įvyks spalio 20 d., 8 val. vak. Lietuvių Namų Draugijos patalpose.

Stalus iš anksto užsisayti Dariaus-Girėno Klubo svetainėje telef. 825-9776 arba pas valdybų narius.

Šokiams gros V. Petrausko orkestras. (jg)

NEW YORK

• Algis Rukšėnas, iš Clevelando, jaunosios kartos lietuvis visuomenininkas, knygos DAY OF SHAME autorius, dalyvaus ir kalbės LFB ruošiamoje dail. J. Juodžio kūrinių parodoje, specialiai SIMO KUDIRKOS, Romo Kalantos ir kt. Lietuvos laisvės didvyrių pagerbimui.

Paroda įvyks š. m. gruodžio 8-9 d. naujame Kultūros Židinyje, New Yorke.

• Tėv. dr. Klemensas Žalalis, ilgą laiką dirbęs Darbininko administracijoje, drauge su Tėv. Leonardu Andriekum, perkeliama į Pranciškonų vienuolyną — poilsio namus Kennebunkport, Me.

MACHINIST

WELDERS and FITTERS

GOOD HOURLY RATE PLUS FRINGE BENEFITS.

G & W INDUSTRIES, INC.

1898 CARTER RD.

CLEVELAND, OHIO

(72-78)

WANTED AT ONCE

1ST CLASS SKILLED

FITTERS

Sheet and plate

1st and 2d shift.

High hourly rate, overtime. Paid hospitalization, paid holidays, pensions, uniforms.

NON-FERROUS METALS

FABRICATING

21721 Tungsten Rd.

Euclid, Ohio

216-531-3585

After 6 p.m. call

216-943-0775

(72-78)

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ELIZABETH

TAUTOS ŠVENTES
MINEJIMAS

ALT S-gos pirmininkė Emilija Čekienė skaitys paskaitą minėjime.

ALT S-gos Elizabetho skyrius šį šeštadienį, rugsėjo 29 d., 7 val. vak. Elizabetho Lietuvių Svetainėje, 269 Second St., Elizabeth, N. J., rengia Tautos šventės minėjimą.

I minėjimą iš New Yorko atvyks ALT S-gos pirmininkė Emilija Čekienė, kuri ta proga skaitys paskaitą.

Meninę programą išpildys baritonas Kazys Yakutis.

Visi Elizabetho ir apylinkių lietuviai maloniai kviečiami minėjime dalyvauti.

PADEKA

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania suvažiavimo metu au-

kojo šie kolegos:

Dr. J. Bartkus — \$10.00,

I. Budreckienė — \$5.00, Jo-

nas Deksnys — \$5.00, Liucija Hoffmanienė — \$10.00, Stasys Virpša — \$10.00, Jonas Jurkūnas — \$10.00, Algis Modestas — \$5.00, G. Modestavičienė — \$5.00, R. Gulbinas — \$10.00, K. Pocius — \$10.00, A. Vaitekaitis — \$10.00, dr. Pr. Mažeika — \$10.00.

Visiems aukotojams tariame korporantiška nuoširdų ačiū.

L.S.T. Korp!
Neo-Lithuania
Vyr. Valdyba

PAMESTA — RASTA

Jubiliejinėje stovykloje Beaumont, Ohio, paukščių pastovyklėje "Rytmetėly" rasti šie paukščių palikti rūbai: 2 skautiškos uniformos (viena tamsiai mėlyna su 4 spec. ženklais ir kaklaraiščiu, kita — žalsva, su 8 spec. ženklais); 2 mergaičių švarkeliai (mėlynas nyloninis ir raudonas). Dar vienas švarkas — tamsiai raudonos spalvos "ski jacket".

Šie daiktai yra pas S. S. Jelionienę, 6111 So. California Ave., Chicago, Illinois 60629; tel. RE 7-2560.

Asmuo, stovykloje radęs Vyties korporanto juostelę, prašomas įteikti arba pranešti Dirvai. Pamėtusiam asmeniui ši juostelė yra brangi kaip atsiminimas.

WATERBURY

MENO PARODA

Baigėsi vasara, o kartu ir visokios išvykos gamton. Su rudeniu vėl grįžtame prie kultūrinių parengimų salėse.

Waterburis savo kultūrinių parengimų sezoną pradeda su Pauliaus Jurkaus tapybos ir grafikos kūrinių paroda, kuri rengiama spalio 6-7 dienomis šv. Juozapo parapijos salėje, John St., Waterbury.

Paroda lankoma: spalio 6 d. (šeštadienį), nuo 2 val. po pietų iki 9 val. vak. spalio 7 d. (sekmadienį), nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak.

Oficialus parodos atidarymas šeštadienį, 6 val. vakaro. Parodos atidarymo metu kalbės rašytojas-poetas St. Santvaras iš Bostono. Po atidarymo paskaita meno temomis.

Parodą rengia ir visus maloniai atsilankyti kviečia Lietuvių Bendruomenės Waterburio apylinkės valdyba.

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

● PRIEŠATOSTOGINĖSE skiltyse Dirvoje vienas iš pirmųjų teko paskelbti žinią, kad Pasaulio Lietuvių Jaunimo Ryšių komitetas rugsėjo 14-16 d.d. Gintaro vasarvietėje, Union Pier, Mich. ruošia jaunųjų lietuvių spaudos bei radijo darbuotojų suvažiavimą ir kad tą suvažiavimą globoti pakviesta Lietuvių Žurnalistų Sąjungos centro valdyba.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

Bet nei aš, būdamas LŽS cv vicepirmininkas, nei Vyr. Kasninkas, tos pačios valdybos vykdomasis vicepirmininkas, kvietimo į tą jaunųjų spaudos bei radijo suvažiavimą negavome, nors spauda skelbė, kad suvažiavimas globojamas mūsų sąjungos. Iš trečiųjų šaltinių teko patirti, kad buvo suvažiavę apie 20 jaunimo atstovų ir jie posėdžiavo bei diskutavo pasidalinę į spaudos bei radijo sekcijas. Suvažiavimą atidaręs LŽS cv pirm. kun. J. Vaišnys, o iš vyresniųjų dalyvavę LŽS cv sekr. red. A. Pužauskas, red. j. Prunskus, "Margučio" radijo vedėjas P. Petrutis. Iš Washingtono buvęs R. Sakadolskis, Sužinovus tokius dalykus, kyla klausimas, kodėl jaunimas bandė suskaldyti LŽS cv, vienus pakviesdamas į suvažiavimą, o kitiems nei žodžio nedaromas? O gal tie du LŽS cv nariai į suvažiavimą užsuko savo iniciatyva, rengę visiškai neįteikti. Jei taip, tai kam buvo skelbiama, kad suvažiavimą globoja LŽS cv?

● ŠEŠTADIENIO, rugsėjo 15 d. vakare Jaunimo centras vėl buvo pilnas lietuviškos gyvybės garsų. Tą vakarą didžiojoje salėje įvyko taut. šokių grupės Grandis dešimtmečio minėjimas, sutraukęs nemažai publikos iš suaugusių tarpo ir taip pat gražių būrį jaunimo. Minėjimą sudarė dvi dalys: akademinė ir meninė. Grupės globos komiteto pirm. Irena Kriaučelionienė, atidariusi akademiją, pasidžiaugė Grandies, didžiausios taut. šokių grupės, per dešimtmetį nueitu keliu, aukštai įvertinama mokyti, Irenos Smiellauskienės bei kitų nuopelnus ir išskirdama faktą, kad dėka tautinių šokių švenčių bei kai kurių taut. šokių grupių apsilankymo P. Amerikoje, ten jaučiamas ryškus lietuviško pulso atbūdimas ypač vietinio jaunimo tarpe.

Grandies valdybos atstovai J. Kriaučelionaitė ir L. Rasiavičius mokyti, I. Smiellauskienė padėkojusi visiems Grandies rėmėjams, o iš jų tarpo ypač išskyrusi globos k-to pirm. I. Kriaučelionienę ir plačiai savo pinigine bei širdį Grandies reikalams atveriantį dr. L. Kriaučelioną, taip pat išdėstinę V. Rupinską bei kitus, specialiais ženklais apdovanojo tas mergaites bei vyrus, kurie grupėje šoka penkis ir daugiau metų. Grupės veteranės, J. Jasių, V. Sparkytė, Grandyje šokusios nuo pirmųjų įsikūrimo dienų, iš grupės išstojo šį pavasarį. Ir jos abi akademijoje buvo prisimintos gražiu žodžiu. Taip pat specialiai padėka pareikšta bei paskirti gėlių žiedai Jaunimo Centro direktoriui kun. G. Kijauskui ir spaudos bei radijo atstovams, nuo pirmųjų dienų iki šiol teberašantiems ar tebekalbantiems apie Grandį -- kun. J. Prunskui, J. Janušaičiui ir P. Petručiui. Neuzmiršta pagerbti ir LF atstovą dr. K. Ambrozaitį, nes fondas Grandžiai yra paskyręs 500 dol. Aplausti akademine dalis buvo trumpa, dinamiška bei spalvinga.

● DAUG DINAMIKOS buvo parodyta ir po akademijos sekusioje meninėje dalyje. Pradžioje Grandies šokių choras, vedamas muz. P. Mieliulio padainavo eilę fragmentų iš Lietuviškų vestuvių, kurias Grandis pastatė praėjusį pavasarį. Šios fragmentinės liaudies dainos buvo lindokos, gilia nostalgija atautos. Kas kita, kai pasipylė šokiai scenoje. Jie tęsėsi virš pusvalandžio bei jokio sustojimo, akordeonu palydint Ažuolui Stelmokui. Kadangi Grandis turi apie 80 gyvų šokių, šokėjai scenoje galėjo visą laiką keistis ir vienas šokis lydėjo kitą bemaž be jokio sustojimo. Toks dinamiškumas ir vietomis pasiektos meninių viršūnių akimirkos žiūrovus taip uždegė, kad šokius lydėjo audringi plojimai. Susumuojant Grandies dešimtmečio šventę, su malonumu tenka pabrėžti, kad ji buvo jauki, spalvinga ir jaunatviškai dinamiška. Programai pasibaigus sekė vaišės ir šokiai visiems svečiams bei jaunimui. Prekybininkas N. Burnšteinas laimėjimui buvo paaukojęs gražų kailį, kurį laimėjo Vilimė Užplienė. Nors tą patį vakarą Lietuvių Tautiniuose namuose vyko neolituojamų suvažiavimas ir didelis banketas, bet svečių netrūko ir pas grandiečius. Šalia kitų matėsi gen. M. Reklaitis, dail. M. Stankūnienė, poetė J. Švabaitė, daktarai P. Kisielius, K. Ambrozaitis, A. Razmas, J. Juozavičius, Z. Danilevičius, K. Pempus ir kiti.

● IŠŠIKALBEJUS su Grandies globėjais Kriaučelionais paaiškėjo, kad ateinantį pavasarį numatoma Grandies išvyka į V. Europą. Prisimenant puikiai pasisėkusias tos pačios grupės gastroles P. Amerikoje, reikia tikėti, kad ir V. Europoje grandiečiai atliks deramą mūsų tautinių šokių bei lietuvių vardo reprezentavimo misiją. Žinoma, tam žygiui vėl reikės nemažai lėšų ir aukų. Dr. L. Kriaučelionas, kiek nusivylęs neseniai Washingtono įvykusio PLB seimo eiga bei rinkimų rezultatais, pabrėžė, kad jų šeimai seimas kainavęs apie 400 dol. Daktaro žodžiais, jei tie pinigai būtų paskirti kad ir Grandžiai, ar tai nebūtų svarbesnė misija. Bet, antra vertus, į PLB seimą suvažiavę atstovai, ypač iš P. Amerikos, prašė, kad į jų kolonijas būtų atsiųsti taut. šokių mokytojai bei instruktoriai. Įdomu, kad su tuo prašymu jie kreipėsi ne į PLB cv, bet į Lietuvių Tautinių šokių institutą ir asmeniškai į dr. L. Kriaučelioną, kuris buvo dviejų puikiai pavykusių taut. šokių švenčių rengėjų komiteto pirmininkas ir taip pat į P. Ameriką pasiuntę Grandies grupę gastrolemis, abu su žmona iš savo kišenės pridėdami gal ne vieną tūkstantį. Puiku, kad pas juos vėl dega entuziazmas naujiems užmojams.

● KREPŠININKAI ir tinklininkės iš gastrolių Europoje grįžo į Chicago rugsėjo 17 d. vakare. Jaunimo centre, kur buvo paruoštos sutikimo vaišės, sportininkus pasitiko gražūs būrys žmonių. Tarp svarbesniųjų šių gastrolių laimėjimų, šalia mūsų tinklininkių geriausio pasisėkimo bei tiek daug garso, Europos spaudoje suteikto lietuviams, skaityčiau ir vienus spalvingiausių žurnalisto Jono Šolito reportažus, skelbtus Dirvoje bei Drauge. Už juos autorius tikrai vertas žurnalistinės premijos.

● TAIŠAU KLADĄ. Chicago Lietuvos Opera ruošiasi statyti ne "Pikų damą", kaip kad paskelbiau Dirvoje, bet G. Verdi "Kaukių balių".

Ramovėnui, aviacijos pulkininkui
leitenantui, Kūrėjui Savanoriui
IGNUI ŠEŠPLAUKIUI
mirus, jo dukterį AUKSĘ MITLIENĘ
ir sūnų TADĄ giliai užjaučia

L.V.S. Ramovė Los Angeles
Skyrius
ir
Juozo Daumanto vardo
šaulių Kuopa

Mielam krikšto tėvui
DR. PETRUI STRIMAIČIUI
mirus,, dukrai VIDAI, sūnui ALGIUI ir
jų šeimoms reiškia nuoširdžią užuojautą

Guoda Stuogytė-Carpenter
ir šeima
Edmonds, Wa.

Mylimai Mamytei ir Senelei
MARIJAI BABUŠKINIENEI
mirus, jos dukterį buv. K. V. T. baleriną TATJANĄ VASILIAUSKIENĘ
ir anūkę nuoširdžiausiai užjaučiame ir
kartu liūdime

V. O. Sakavičiai
Columbus, Ohio

A. A.
PETRONELEI NARUSEVIČIENEI
Kanadoje mirus, jos dukrai TERESEI ir žentui
JUOZUI RASTAPKEVIČIAMS užuojautą reiškia
ir skausmo valandoje kartu liūdi
Pajauta ir Jonas Gaižučiai

A. A.
JUOZUI MAJAUSKUI
Lietuvoje mirus, jo dukrai ALDONAI DULAITIENEI, Detroite skausmo valandoje užuojautą
reiškia
Pajauta ir Jonas Gaižučiai

Kūrėjui Savanoriui
JUOZUI KAŠUBAI
mirus, jo žmoną ONĄ ir sūnus Prof.
Dr. Inž. ROMUALDĄ ir Dr. Inž. JONĄ
su šeimomis nuoširdžiausiai užjaučia

V. O. Sakavičiai
A. I. Jasiai
Columbus, Ohio

A. A.
JUOZUI KAŠUBAI
mirus, jo brolių ANTANĄ, šeimą ir kitus
velionies gimines bei artimuosius
nuoširdžiai užjaučiame

Vanda ir Vaclovas
Mažeikiai
Valerija ir Mečys
Šimkai